

ACC. N:R. M. 10951: 1-93.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Agneta Vils
Härad: Järvestad Adress: Bleckinger 36, Lund
Socken: Diverse s.v. Berättat av: olika personer; se uppt.
Uppteckningsår: 1948. Född år i
blads baksida.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När den nya tiden kom till bygden.
s. 1-93.

Lun F. 59.

Skriv endast på denna sida!

Det finns inga oshifade byar här i trakten.
Bojarsamma har frickommit i Qualör och
frimodligen finns byakornet och byland-
lingarna kvar i byn. Bojarsamma hörs
i november varje år.

159

Inga andelsfrönningar ha frickommit

Vin far köpte en järnbarv när jag var
till och 1886 köpte han en kroska
från Simrishamn's Gjuteri. Panna är
sag jag den första självavläggaren på
den mer lövs gar den och 1891 sag jag
en på Glimmingehus. I början av
1900-talet skaffade jag meg en själv,
det blev då allmän här är bönderna
följde de stora gårdarnas exempel
och skaffade självavläggare. 1917

Köpte jag självbindare. Den demonstrerades av en
amerikan 1912 i skolan. Pockerbetsodling började här då

Småt på 1890-talet.

I slutet av 1880-talet började min far med täckdikning. På de stora gårdarna började dränering av ångarna för 70-80 år sedan här.

På 1880-90-talet ankom till Amerika som guldlandet och det räddade arbetslösa hemma så många härifrån trakten reste över.

Natura-beklädnad har inte varit så vanlig här. Ibland fick tjänarna lite kläder men mest korvskor. Nu dräng hade i min ungdom 60-70 kr. om året så då var man sparsamare med vad man tjänade.

I Gualöv finns ännu ingen handelsbod. I Glänsninge fanns en som upprättades av Jakob Nilsson för meradels

tre timmiskanner och handlade

Det var vanligtvis med lerkus klädda med
belinjak. Husen var mycket låga och saknade
källare. I min barndom bodde vi en storr
stuebord i stugan med väggfästa bänkar.
För bodde vi plats vid bord ändan; alla tjäna-
na satte niorn på en, som stod upp och åt.
Alla åt ur samma fat och serverade barn-
skedars, som ställdes vid ändan av borden
i en skedställ. För 60 år sedan bodde vi an-
vända kottallrikan, dess för inners bodde vi bost
sitt abäder. Kring ochelshifter kom taller
jostlins tallerikan & bruk. I min barndom
bodde vi inga gardiner alls, sedan fick vi
kappgardiner. Vi har alltid på långt följ
minns bost brädgolv, men jag såg många
barn där de bodde berggolv i stugan och
kullensten i köket. Vi hade öppen eldstad

med ni eläggare i stugan. Vi fick köks-
spis ungefär 1890.

Vi hade fjäderwagn hemma redan
i min barndom.

Vi var 5 familjer om att hålla bombristammas-
bledet. Böcker köptes aldrig.

Det var kallt i skolan på vintern. För
att hålla värmen sa vi om vårt spisen. Till
dessa skulle vi göra samla för. Alla klas-
ser undervisades på en gång. Det blev mest
katekes, biblisk historia och lite naturlära och
räkning.

På söndagen arbetade ingen. Alla gick
i kyrkan. På begravningsen teckles en
fjäderwagn med svart tyg och där sa vi
så kistan. Klokanen rörde vi kyrkogården
och grävde den döde till graven. De man-
liga gästerna kände alla jord på kistan.

och de kvinnliga lade ner kransarna. Sedan
var det stori gills med myggher mat och dryck.
Bl. a. fick man alltid oblat kakor, som var
mer dragna med choklad för att bli svarta.
Det fick man aldrig tal vid gravar, heller inga
preliaver och aldrig visstänning i kyrkan.

Damen köptes alltid i kyrkan.
Under det första världskriget fick manade nog
bönderna mera än på det här första för
då fanns det inte så många be-
stämningar och restriktioner.

Den första förbättringen inom jord-
bruket var rotfrukterna, som vi här började
odla för 80 år sedan. Korna som tidigare
fördes med basker började vid denna
tid gå kraftigt förder.

För 15 år sedan började de större går-
darna med järnbrädare, de kunde skaf-
fada frist järvarläggare och var först på
de alla senare åren gått över till järn-
avläggare brädare.

Vi hade aldrig att sockerbetor skulle
gå här på denna sandjord; först omkring
1925 frösökte man odla sockerbetar, och det
drog mycket väte ut. Men nu har frukt-
ställningen häruppe nästan slagit ut
länsbruket. För både länsbrukarna
nästan alltså fiske som bismärking för
jorden är mycket mer här.

Immigrationen spelade en mycket stor roll här, $\frac{1}{3}$ av fiskarbefolkningen reste till Amerika för att tjäna pengar. Sedan stängde ju Amerika sjöar för vandrare och dessutom började vidsträckt skattutkrävning.

Här i byn har tjänaarna så länge jag kan minnas betalats kontant.

Husen var av lera och ibland hade man en nitusslänga av grästen. Golvväggarna var i regel vitkalkade, tapeter var sällsynt. Oftast hade man unga gardiner, men så omväxlingarna blev kappgardinen allmän. Vi hade öppen skorsten i mitt barn, kring schelohjter fick vi köpspis.

Det var stora gillen i samband med bröllop och begravning. De varade ofta

ACC. N:R M.10951:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ett par dygn och gästerna hade förning
med sig.

Böcker köptes aldrig; det an-
sågs "syndigt" att läsa annat än religiös
litteratur.

På vardagarna gick alla i
kyrkan och det modigt arbete ut-
ställdes.

Laga skifte genomfördes 1889.
Före denna tid hade vi bofi bysiam-
ma, men i och med skiftet bröj för
en mängd av byns gemensamma änge-
lägenheter och siämma och byalaget
blev nödiga. Fiskarna behövde dock
längre sin bysiamma, "fasilag siäma-
ma" längre än vi. Även de hade liksom
vi landbrukare sin gille efter siämmen.

Här i trakten började folk skaffa
självavläggare och självbrändare för 20-
25 år sedan, men själv skaffade jag
min självbrändare först år 1945.

Många fiskare reste till Amerika
på 1880-90 talet. Nu del kom tillbaka
då det blev bättre tider här hemma.

Flusen var mestadels av lera och
klädda med balmiak. I min barndom

var innerväggarna kalkade; omkring 1895 fick vi tapeta i mint beu. Jag minns också att vi hade legolv. Vi hade trätallriken, som sedan ersattes av lertallriken. Då hade vi även skroten som eldades med torv. I slutet av 1800-talet fick vi kölespis.

Från min barndom minns jag Jönna Per från Ginge som kom ned här två gånger om året då han varit på marknaden i Simrishamn och sålt varn. År 1885 slog han sig ner här i Boshemölla och öppnade handelsbod.

Kalosen tros oftast på i 2 dygn och gästerna hade förkning med sig. Vid begravningar bars den till ända till glödsak.

ACC. N:R M. 10951:11.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

I folkskolan lärde vi oss katekes
och psalmsvaren. Skoldagen var mycket
lång för oss då.

Husfriheten upphörde i sin egentliga
form av katekes för oss för att sedan
sedan blev de på sin hörs tid, men endast
i form av predikan.

Vi har alltid haft Lundsbornas-
bladet och Missionsbladet.

De enda böcker som köptes var
postkort och annan religiös litteratur.

Lagen skifte genomfördes här
på 1810-talet. Det finns inga skiftade
byar.

Byasi ämnen har vi ännu kvar.
Det finns allmänna niingar här i byn.
Byasi ämnen välles en gång om
året i januari - februari.

Tröst- och tjur-förutningar förr
på senare tid.

Kyrkans ängsmarker har odlats
upp.

Vi hade en häskornakare här under
hills för 25 år sedan; det var Sven
Andersson, gemenligen kallad "Sven Toqn".

Unga ungdomar för till
Amerika på 1880-90-talet. De trodde
att de där skulle bli framtida
på kort tid. Lantbruket kunde gör

Undvara den arbetskräften för den
färre goda om folk då.

I min ungdom fick vi både
naturlig - och konst - betalt.

Man var rädd om sina pengar på
den tiden. Köpte aldrig något onödigt.

Husen var av lera och både
balkar och golv. Även golven var täckta
med lera.

Från min barndomshem
minns jag särskilt att när fanns
en gäsbänk, en röge jass bänk
och en himmeläng.

Vi hade unga flickor utan
lång hår, där var och en hade sitt
ställe. För ungefär 60 år sedan
började vi använda fallrikar, men
då var vi en par stycken om en

Jär.

För ungefär 30 år sedan fick vi
baskugen.

Kalasen var stora och det
serverades mycket mat och brännvin.
En brödsop varade i två dagar.

Från skolan minns jag att
skoldagarna var mycket längre än nu.

På vänddagarna arbetade man
så lite som möjligt. Alla skulle gå
i kyrkan.

Huvudsaken var jag med om som
barn, men de måste varit sin funktion
som kyrkor på kristendoms- och
katekeskurser.

Barnen döptes mest i kyrkan
när det inte var fri kallelse där.

Vägnarna var mycket dåliga

för. Barje lantbrukare hade sin väg-
skytte och hålla i ordning.

Babsterna har haft en del
möte ute i Väckbo men väckberörd-
arna har inte blivit några på skilt
här.

Jag har inte så de två världs-
krigen medför några böj knjunkturer
från lantbrukarna.

Byasiänna förekommer för-
farande här. Inte regelbundet som
före men bara då det är någon
 särskild anledningen som skall be-
handlas. För både vi två vänner i
byn och de hade varit byborna.

Johan Andersson är nu odlare
i Byasiänna. Vännerman (Vän-
nerborna) har en av byborna.

För ledde byborna sina kor
"här tjur" på de stora gårdarna. Men
från 15-20 år sedan bildades tjurför-
eningen och den existerar än. Sedan
fick vi också en stor förning.

Kalaset har vi aldrig haft.

Jag köpte med slaga i min ung-
dom. Den första anledningen i bakken
skapade de på tofclur i Vennelöf

1892 - 93.

I slutet av 1890-talet började man ge korna kornfoder; mjölken blev betydligt bättre. Från 65 år sedan kom det första mejeriet till i trakten; det ~~beständes~~ ^{startades} i Tommarp. Tröodlingen har gått framåt mycket samtidigt med att korn- och sännan har minskat. Det har blivit mycket svårare i trakt på arbetskräftan till mjölkningen. Isbergets odlingen har också blivit mycket bättre i trakten.

Mycket ännu har det inte upp. Vården all jord här är en odlad. Lövången har vi aldrig haft. Finns lönge upp i skogarna, men Gislövs-
Skärna.

I min ungdom reste många
till Amerika för att tjäna pengar.
Immigrationen var stor och på det
mycket långa resan många blev
sjuka och dögade.

De hade så litet kontanter
att de var tvungna att ta med sig
vårdiga och opara.

Vattnarberedning fick man och
i min ungdom. När vi fiskade
med plöjor hade vi "prunga sköppa"
d. v. s. om man fiskar 6 tunnlar
så fick man en sköppa fisk.
Det var i låga hos en smed
exempelvis fick man för det första
även en par vedmalstyggar och andra
även en hel kottym. En gång
fick jag också. När jag fick

Arbetaarna på gården mjö, bröd
och kött.

I slutet av 1870-talet fick vi
den första handelsboden här. Den
startades av Johanna Andersson
(Johanna Handlare). Hon sålde
h. vanligtvisie försmedlen och
lite kaffe och kakor.

Sturen var av lera och bode
kalkade; och bar varit vitkalkade
så länge jag minns. Vi bode ler-
golv och vitkalkade väggar. Om-
kring 1890-95 ~~blev~~ fick vi tapeter
hemma.

Stöbarna i var stuga ni-
gjordes av en långbänk, som räcke-
längs med den ena väggsidan.
Här stod vidare en stor arlaug.

bord. Det fanns inga stolar. Tjänarna skulle sitta och äta, liksom vi pojkar; far och mor såg. Skålen med maten stod mitt på bordet. Vi hade "sittabädder", långa träskivor. Huvudbänken frickom ochrä. Så fanns det i stugan en kabel-nygabänk; där var varmt och skönt att ligga. Derrinom fanns två sängar varpå varandra. Den var också nörad. I en hörn stod bönskåpet, som också var nörad. Så fanns det i stugan en gäsbänk med nörade hjärtan och blommor. I sambalgolven var sandade och i samband med att man stuide med detta och lade brädgolv

fri ändrades möbleringsplanen. De så
shedde kring och skiftet. Möblerna
flyttades nu mera till rummet
och de väggfästa bänkarna började
fri vinnas.

På 1897 fick vi köks spis.
I stugan intill köket hade vi en
kachelugn som eldades från köket.

I min barndom hade vi jinnu-
stallurier från Jönköping. Så kom kapp-
gardinerna och slutligen vanliga
gardiner.

Tallriken började komma
i bruk från 60-70 år sedan.

Bägarna är nu dubbelt så
breda som kring och skiftet. Då
var de spärna och mycket obekväma
Varje bonde hade sitt väghjula

att underhålla.

För hade man stora stökikalas. Ett bröllop varade i 3 dagar. Gästerna hade förning med sig.

Vi var 4-5 familjer om en tidning. Vi brä Annas barns-bladet. Böcker köptes mycket sällan. Slutförhören upphörde för 50 år sedan.

Barnen köptes mestadels i kyrkan.

På onsdagarna arbetade man inte och alla skulle gå i kyrkan.

Väckelsevärdarna började här när jag var pojke. De var smålänningar, som kom hit och predikade. Men dessa välsor gick

ingen större betydelse.

Vägor särskilt goda åt minns
gag inte, men 1867 var en svår
år på grund av en hård vinter-
knapp i maj månad.

Under dei stora kriget
tjänade lantbrukarna inte så
mycket som under första världskriget
då arbetskraften var halften
så villig som nu under dei senaste.

När jag kom ut och tjänade i
minen av 1870-talet ungefär fanns det
varken järnvarlågare eller järnbrickare.

Först kring sekelskiftet började man med
järnbrickare här i kaktien. Lockerbetsodling
var okänd här i min ungdom.

På 1880-talet reste många hit
Amerika. Det var bråda tider här hemma
med arbetslöshet och därför skulle alla
gå dit hit.

Kontrakter hade vi då inte än
handskas med så det var ju klart att
vi var rädda om det vi fick arbeta på
här för att få. När jag kom ut på min
fjärde plats, 1873, jag var då 15 år gammal
fick jag ingen kontraktbetalning för sina
årer. Då fick jag bara skor och strumpor.
När jag var 29 år var jag uppe i 40 kr.

i årolön.

Huset var i min barndom ofta grönt- eller- gultmålad; ibland odla vi kalkade. Husets öfver av lera. Konerväggarna var kalkade. Brädgolv fick vi i min ungdom. Fönstren var mycket små och gardiner hade vi inga för. För 50 år sedan köpte vi de första gardinerna, de var kappgardiner och den har jag kvar än.

För eldade i öppen skorsten; köks- och skaffade vi för ungefär 50 år sedan.

I ena hörnet av "stuan" fanns en väggfäst bänk med en stor stuebord och i sin annars en stor bänk och i det tredje en kabinett med kabinettbänk.

När vi är stora en stor gård med maten i min gård. I den spegades

på sutahäder. Tallriker blev fört allmän-
na när jag var i 20-årsåldern. Så
längre jag tjänade hade vi bornskedar.
Ungefär 1885 började knivar komma
i bruk.

Förutom stuan fanns det "baghuset"
som var en kammare där det hystes och
kläddes.

Den första handelstoden såltes
upp här i slutet av 1880-talet av Per
Jonas.

I min barndom var vägarna
smala och gropiga. Barje Lenn Vikare hade
sin vägarbete ås köra den på.

Vi hade fjädersagn i min
ungdom.

Tidning var det ingen som
hörde och några böcker minns jag inte att

någon köpte

I folkskolan undervisades alla barnen på en gång, vi var 70 stycken. Man gick i skolan från 8 till 4. Vi lärde oss katekes och psalmbok.

På vänddagarna arbetade man inte. Alla gick i kyrkan; radion har nog dragit folk från kyrkorna. Barnen döptes ibland hemma och ibland i kyrkan. Husfröken började på här till i slutet av 1880-talet.

Det var mycket ovanligt, för att då industrierna började komma i gång, att folk började i trädgården övergav det mindre lönande arbete och gick till fabriker.

Kalasen varade längre för än nu. Gästerna hade förning

ACC. N:R M. 10951: 28.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

med sig till gräbena. Men bestod
gräningen av sockerkakor.

Vår jag var ung roade sig ung-
domen bara hemma; det fanns ingen
dans m.m. Under fasiken fanns påsk
var det ingen som roade sig alls.

I slutet av 1800-talet började man med järnbrukets gruvätkärlar här av olika slag. 1898 inköpte min far som den friste här i trakten en självavläggare. Min far, som hette Lars Bloom, var också den friste som började odla sockerbetsar här, det var i början av 1900-talet.

Far gjorde skaffade också den första självavläggaren här: jag köpte den i Ljusdal omkring 1905.

Kreatursviken var liten från och den blev inte så mycket gödsel till jorden, men i början av 1900-talet kom korn-gödseln och det hjälpte på en hel del på jorden.

Stora arealen här lög från tom ång, marken var värdelös. För ungefär 75 år sedan började man dika. Det

ACC. N:R M.10951:30.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

troj ungefär 2,5 år så gav vi den
För låg åkern i helhåda, nu ligger
den för grön föder till kreaturen. Efter
band som det blev utdikad kunde man
odla mer föder och öka kreatursstäm-
men.

Flusen oftast av lera och hade
balkmålare. Innan dörren var väggarna
kalkade och golvet ~~luts~~ täckt med sand.

För borden tjänade nog
ganska mycket pengar under det första
världskriget.

Man värde och spann betydligt
mera i hemmen i min ungdom än
man gör nu.

Industrin gånge dit på
många mindre lönande arbeten. Men
man var repsejare, men in på det
nya och lönde sig flera arbete in-
allt. Det fanns här i min barndom
tre karkmakare, men även flera
yrke tog industrin för på. Vi bar
brände skjutlar av lera, som vi sådde
från sin öre skjuhet.

I oktober var det stor
marknad i Nån. Då kom det ner
smålämningar som sålde skvar,
borsar och baktråg.

Ganska många av Nås
ungdomar emigrerade till Amerika

ACC. N:R M.10951:32.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

på 1880-90-talet. Amerika var
då våra landets största och som helst
kunde bli förvärvat på kort tid.

Viderna var många här benämna på det
var naturligt att så många fiske.

Som barn hade jag inte så
mycket kommande, fick de till en del
genöglighet om året och de kommande vi
hade som vuxna var så obetydliga att
de blev naturligt för oss att aldrig
köpa något modigt.

När min mor tjänade som
fiska här i staden hade hon ingen
kommandebetalning utan bara kläder.
När jag kom ut hade jag på min
fiska plats lite kläder och 80 kr.
i kommande.

I min barndom hade

husen i allmänhet halmtak, men under
min uppväxttid blev det allt vanligare
med tegeltak. Skall min ganska jä-
fäken här i Voregård an har Gunnar
så länge jag minns. Den färgen jag
minns här på husen var mörk
blått och ganska ofta vitt och rött.

Uppbyggnader och ombyggnader
av husen var mycket vanlig. Men
omkring sekelskiftet skedde en föränd-
ring: husen började repareras och
byggnas till och en del ombyggnader
skedde också.

Höblerna var för glänsande
långs väggarna. De flesta nya var
som gifte sig ärvde sina möbler. Om-
kring sekelskiftet blev det vanligt att
man köpte nya möbler då man gifte sig.

Härmed kom också fri ändring av i
möbleringsplanen. De gamla traditionella
väggfästa bänkar och tunga bän-
skåpen försvann. Möblerna placerades
mera fritt ut i rummen och blev
behållare och mera andra målsyftiga.
Redan i min barndom hade alla
gardiner här. Men det var kappgardiner
och oftast var de beuvärda. Tapeter
hade man allmänt i rummen men
kalkade väggar i köket. I minn barn
hade vi skur-golv och beuvärda
mattor. Men ~~ja~~ i en del hem i staden
och jäg an man hade sandat golv, täckt
med suris vid betydliga tillfällen.
I köket hade vi öppen spis med tegel-
av järn; inne i rummet hade vi
kabelugn, uhläggare, som stod på

från köket. De blev allmänna med
köksgris i början av 1900-talet.

Själv minns jag bara rikliga
fallrikar, men mina föräldrar berättade
om att de hade riktiga bräder och barn-
skedar samt att alla åt en samma
skål när på bordet.

Vi var några familjer som
hög samman hörs från bråkarna-breda.
"Aller" var en mycket tidning, som vi
började köpa för ungefär 50 år sedan.
Fäderneslandet köpte man också
ganska allmänna.

I folkskolan fanns en småskola
på 2 klasser, sedan gick vi 4 år i
storskolan. En lärarinna undervisade
alltsammans.

De var väl dyra att någon

gick över till högre skola. Därigen började
efter folkskolan på Rektorsskolan här
i staden.

I mitt hem köptes några
böcker; vi var frivilliga att läsa an-
nat än religiös litteratur. Vi läsa romaner
avsågs inte förr på den tiden.

På vardagarna gick allen i
kyrkan. En kvinna som förr sin
barn skulle gå till kyrkan.

I slutet av 1880-talet började
de med dansbana här. Det var ungdomarnas
enda nöje.

Laga skifte var inför bär i
min barndom. Det finns inga skiftede-
klar bär.

Pojasi ämman kan jag inte er-
inra mig. Vi hade allmän rådhuga-
dom på 1880-talet ersattes av stads-
fullmäktige.

Till mitten av 1880-talet
hade vi trä-år och jinnbarv.

Tröskverk drageri av hästar in-
porterades på 1880-talet från Dan-
mark. Gjinnrici brjode då tröskverka
sådana och de blev mycket allmän-
na. Sedan följde jordbruksförbättring-
arna slag i slag; hundradeligen kom
initiativen från unga arrendatorer.

Det fanns för en lövång
vid Tobisborg, norr om staden.

Alla kläder tillverkades hemma.
Kamnfaktur bandlarna både väverkor-
nte i byarna, som vävde till affärer-
na i staden.

Det fanns ju tre garverier
här i staden, det "Hornbergska", det
"Hornska" och "Esperoska". Hornbergs
garveri överflyttade snart de två
andra och de uppböide. Vidare
fanns det tre färgerier, som innehades
av Östberg, Rosengren (uppböide 1891)
och Persson. Att eftersom man
kunde köpa allting för digt till
rättliga priser uppböide färgerierna
nu del gick över från Carl-
fruker till industrin, men många
bode dock kvar en god stycke tid.
På 1880-90 talen reste många

från Amerika. De kostade bara 95 kr. att komma dit och Amerika ansågs vara framtidslandet där man kunde tjäna massor av pengar. En del reste väl och för att slipa vinnplikten som på 1890-talet ökades från 14 dagar till 90. Emigrationen upphörde då Amerika stängde för invandrare.

Tusen daler ansågs för en stor förmögenhet. I början av 1880-talet betalde man 1 kr. för en arbetsdag på 12 timmar. Vårda betalning förekom inte i staden.

I min barndom fanns redan ett par handelsbodas i staden.

Staden var av lera. På 1870-talet fanns det kvar hus med helmtak.

Husen var färgade i min barndom
serlusen och kalkas varje år för att
hålla för regn och fukt och det passa-
de man på att lägga färg i kalken
och alla förskole och tjäffa varandra
i färgprakt.

Vi hade berggolv som skuddes
med sand. Bland täcktes golvet med
firbarkat ene.

Tapeter var vanligt; man hade
oftast kalkade väggar. I enklare
hem hade man träjalusier eller kapp-
gardiner, men i köpmanshemmen
fick man redan i min barndom
riktiga färg-gardiner.

Vi hade öppen spis med skorsten
eldriaden. På 1880-talet kom de
första köksspisarna, som var små och

oavsemliga. I rummet inhis fanns
en viliggareng, som ddades fränd
köket.

Man åt ur kupa och med bren-
skedar. De fanns två krutwakare i
staden. I Shici år 1880. Slei kom
stengrds.

Varje hushåll hade för sin gris,
som slaktades på böten.

Bägarna var för gropriga och
blowärliga än jämdes på. Varje fastig-
hetsägare hade sin vägskehe och
bälla i ordning.

Man var i regel 4-5 familjer
om en tidning. Förutom att tidningen
var "Fäderneslandet" den mest populära.
Böcker var alltså dyra än köpa. En
student här som hade studierum hade

hade läse bibliotek på sina egna böcker.

I skymningen blev det en uppkläk i arbetet innan man tänkte ljus och då berättade man saker för barnen.

Det hände ganska ofta att köpmans söner gick över till Rektor skolan efter folkskolan, som hade en del elever från landsbygden också.

Det fanns ingen offentlig dansbana i min ungdom. I idrottshuset på en gräsplan ute på skansen.

På söndagarna gick alla i kyrkan. Slutförhöjningen i min barndom, men var för viltig.

In på 1880-talet förkom sedan, att en kvinna som fått barn skulle komma och bli "kyrkfödd" efter födelsen barnets födelse.

ACC. N:R M. 10951:43.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bäckelsevriderna florerade ganska
berligt här för. På Postel predikade
"Vii-Andersson" på 1870-80-talet.

1910 kom Godtemplarorden.

Godt är att barnerna hade
goda tider på 1850-70-talet.

Vi hade byst ämna här för
Bozahornet finns på museet i Små-
hamn nu. Byst ämna för kommer
för julande i Vöbelöf och i Viarp.

För 40-50 år sedan stäl-
des tjimförelingen här; den finns än
här. Kontor föreling har vi borti i
30 år.

Vi var de första som skaffade
självbindare här i trakten; vi köpte den
1906. På de andra gårdarna skaffade
de för självavläggare.

Kan spunn och värde
mycket i hemmen.

På bysnickare Vondhorn
gjorde fina möbler för men när indu-
strial kom i gång slutade han med sin
verksamhet.

På 1880-talet var det brått ut
på arbete här och många reste till
Amerika. När det blev bättre tider
omkring sekelskiftet flöt emigrationen
automatiskt.

Natura-betalningen höll sig
krav på landsbygden till sekelskiftet.
Vår industri bjöd locka ^{gull}grän
lantbrukets och betalade bara kommit-
betalning måste lantbrukarna följa
med.

I min barndom fanns det
ingen handelstrafik här. Vi hade en
lund, som gick till Simrishamn
efter posten och han hade ~~bygget~~
klivar på ryggen med sig som han
påkallade här. På 1870-talet gick
en järn omkring här i trakten och

ACC. N:R M. 10951:46.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

så de kuber; vi kallade henne "Muna
Kaga". Påskning 1875 öppnade skol-
mästare Martin Persson en liten handels-
bod.

I min barndom fanns det bara
lekhus med balutak. I den gamla
lärogårn gräv min farfars tid hade vi
argolv.

Päggarna var kallade. Tapeten
blev frii vanliga på 1880-90-talet.

Gardiner förekom inte på 1800-talet.
Dom frii i butik kring schelshifler.

I stugan hade vi päggförsä bänkar.
En gasa bänk och en kakelugns-
bänk. Vi hade en stor himmel-

däng som frii kom bort på min
som gille sig. Innanfri stuan
fanns en "kistrummet". Där fanns

bara kista och skap

Kötes spis gick vi i min
hem 1875.

Kalen stod i en käll min
på lund; vi hade inga tallrikar.

Trillabrider var vanliga i alla hem,
likaså hornredar och kurer gick
var och en själv hålla sig med.

När jag gifte mig införde min
husmor tallrikar av järn i hus-
håll.

Bröllop var stora fester, som
varade minn i två dagar.

Före 1880-talet döptes barnen
medelst i kyrkan, senare blev det
vanligare i hemmen.

Begravningarna följde i stort
den gamla traditionen. Men sedan en

klockaren möter begravd och följer
vid kyrkogårdsgården och yngre
lika till gravarna och en fördröjning.
Där jag var barn hade vi
högskola en gång om året.

I folkskolan hade en lärare
50-60 barn att undervisa. Det
fanns ingen särskild småskola.
Vi var vanligtvis att någon gick över
till högre skola. En och annan
bondson gick på landbrukskola.

Folk gick mera i kyrkan
före. Här på gården var det för-
bjudet att arbeta på vändagarna.

I min allra tidigaste barn-
dom hade vi ingen bildning. Sedan
hade vi bimbibelsamma-bilder.

Böcker fick man inte alls i

min hem. Men varje bräde samlade
min mor barnen kring sig och
berättade för oss.

Gågarna var mycket groviga
och muala för. Vi fick den första
gjäddvagnen här på gården 1872.
De gamla vagnarna hade vi funnit
"segedynor."

Många goda år här var
1869 och 1870. Men det bekräftades
väl för 1867-68 var en svår nöd-
år.

Lantbrukarna här i trakten
har inte gjort några stora förtjänster
på världskriget. Men de som ville
inläsa sig på varis- och -handel
under första kriget kunde nog tjäna
mycket pengar.

Vi har inte boji någon egentlig byasiam-
ma här i Borlänge. De kallades för fasil-
lagsriämnar; de sammari trädde norra och
södra barnlagar. Vår en pojke blivit kon-
firmerad inhäddde han i barnlagar och skulle
då tjäda på laget på en stopp brännvins och
en fjärding öl. Denna kallades "ingång."
Barnlagar var indelade i 4 rorier om 15
man var. Den som inte kom till barnar-
betet fick böta 6 öre om dagen. De som
arbetade vid barnen hade var sin dekmeter-
lång träpinne, som var väskert varvad. För
varje dag man var borta skars en skaia i
denna "krävlapinne" och när fick man
plikta på fasilags gillet. På fasilags måndagen
samlades laget hos äldermannen, som bodde
i borner. Där äts och dröks och unga
frömmor hade trädde till dessa fester

Så småningom har dessa gamla red-
vägar upphört. "Förgränsen" med öf jär-
nram för cirka 20 år sedan men tjära
gädda upphörde för 15 år sedan.

Så väl "knäslapunnarna" som byabornas
har skänkts till Nordiska Museet.

I min barndom hade Gustafsson och
Larsson handelsbod här. Hade varit i
slutet av 1860-talet. De var från början
västgötakallar, som gick omkring från by
till by och då de inte fanns någon handels-
bod här upprättade de en.

Amerikakafferna var inte särskilt starka
här.

Vidning hade vi inte i min barndom.
Förgränsen från Simrishamn var betydlig.
Indar telegraf reds hit och inte förrän i
början av 1900-talet blev förgränsen regelbunden.

Den här hus byggs 1870 och just då
började man använda tegel istället för ler.
För hade en liten kök med stengolv av stora
stenplattor. Man hade vanligen gäststuga på
golvet, men lervampade golv var också
brukligt. I stugan hade vi smala bänkar
närmed väggarna och en liten avlång
matbord. I en pinnsoffa låg barnen
och vi hade vi en kakelugns bänk. Gästarna
satt kring, för kring skelskiftet började
man med tapeter. För gäststuga hade vi en
vi byggd som drags för på väggarna som
en halv-gardin. På golvet stöddes vi sand,
som sopades ut varje morgon. Vi hade bara
öppen skorsten här nu på 1900-talet då
vi fick köks spis. Nya möbler och därmed
förändring i möbleringsplanen kom sam-
tidigt med industriens utveckling kring

ACC. N:R M.10951:53.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Schelski fter.

Prilalräder på bordet till 1880-90-talet,
då kom lertallrikarna i bruk. En lada vacker
miskurna bordskedar. En lekrua med dricka
gick lagat runt. Itäcude kalasmar var
gurna böna och svaisoppa och viskarsoppa.
Som förning hade man ofta en stop
bävervin och gurna sockerbaka eller kaus.

Husfröken upplade här kung skelskrift.

På vridagarna gick alla i kyrkan
och så lite arbete som möjligt utfördes.

Laga skifte började införas här omkring 1810 och var genomfört helt år 1820.

Byasiämnen hälls ännu varje år om en gemensam utmark, som ännu inte är skiftad. Byahornen användes inte längre; de är deponerade på Simrishamn's museum.

En fyr- och en tiok-friering bildades i början av 1900-talet. Tju-frieringen finns inte längre, men tiok-frieringar lever ännu kvar.

Vår följden har varit i stort sett oförändrad de senaste 75 åren. Men på 1890-talet började socker betesodlingen komma igång och fri ungefär 20 år sedan förordningen. Sittning började här fri ungefär 75 år sedan.

I slutet av 1880-talet skapade sig lantbrukare i Gualöv, Per Svensson, den

fröia själutindaren. Den fröia själutindaren här i trakten kom fröia mot slutet av 1890-talet och ägaren var Olof Andersson i Gislöv. Tidigare tröskades grönna med slaga, men frö omkring 70 år sedan började hästtröskorna att komma i bruk. Ångtröskorna blev vanliga i början av 1900-talet. Under de senaste 50 åren har mycket ängsmark odlats upp.

I tillodlingen ökade betydligt i och med det nya skälet.

Industrierna har tagit mycket av lantbrukets arbetskraft. Nu del småbruk har helt nedlagts och familjen har gått över till industriarbete; detta skedde mest i början av 1900-talet, man ansåg industrierna mera lönsamma ekonomiskt.

Emigrationen, som orsakades av de

ACC. N:R M.1.0951:56.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

dåliga mikros-möjligheterna här på 1880-
90-talet och deras kanske av äventyrs-
lusta kom inte att betyda något för
landbruket; det fanns goda om folk
då.

På längre gång minns bar hänsle folk
huvudsakligen betalats med konianter.
Men i min barndom kunde en dräng
dessutom få "en mark kosses" och
en pigga en klänning. Det fanns också
att husmän när hade en "mjölskytte"
(gödselkytte) som de själva fick sköta.

Den första handelsboden startades av
Johanna Ugg och kom väl här för omkring
70 år sedan. Hon sålde kakor, ~~smulor~~
smulor, söda, såpa, smör och senare
lite kaffe. Medföde inga ändrade
levnadsvårer för tidigare hade man

Just samma varor från Simris hamn.

De hus, som flyttades ut efter skiftet var av ler och innerväggarna var kalkade. Man hade ingen källare, i stället grävdes vatten i en spiskammare. Röd färgning och målning av husen mycket vanligt här för. När man så började bygga om husen eller uppföra nya fick man husen grästväggar utvändigt och korsriktväggar inne på gårdsidan.

I slutet av 1880-talet blev det vanligt med tapeter. Då klinkväggarna gräbrann i slutet av 1800-talet kom tapeter i bruk. Gardiner blev vanliga i slutet av 1880-talet; det var då förri kappgardiner. I början på 1890-talet började folk shoppa sig köksgris.

Halen var enkel och enförmig.

Små, grött, soppa, potatis och bröd före-
kom rikligt. Kaffe var en sällsynthet, som
vi bara fick när det var fest. De anrika
fick det varje torsdag. Men under jul-
helgen serverades det varje dag.

Man åt nu sin generösa jät-
tmen på bordet. Var och en hade sin egen
kuv i bäcken och så hade vi kruskedar.
Till sillen hade vi "silabäcker" av rå.
Brutning och skivning kom porstin i bruk.
Därmed följde sked och krus och skur-
ligen gaffel.

Bågarna hade frivilligets mynighet redan
staden tagit hand om dem. För skulle
lantbrukarna hålla var sin vägstycke.

Våra främlingar berättade om bolshe-
rerna, men i vår barndom fanns
redan fjädervagnen.

Klasen var störe för och varade i 2-3 dagar men maten var betydligt enklare. Bruna böror, fläsk och sviskansoppa var fin kalasmat. Gästerna hade förning med tre brödep, begravning och barnlop.

Tidning hade vi inte i min barn-dom. För omkring 60 år sedan bröjade folk här bälta binnvis barns-bladet.

3-4 familjer hade då en tidning ihop. Det var i min barn-dom ovanligt att köpa andra böcker än posten och andels-böcker.

Det fanns ingen märkbar social skillnad mellan lustonden och huss tjäuske folk. Mellan lustondens barn och tjäuske folkets var den sociala skillnaden nästan liten.

Folkskolan i Gistön byggdes 1847.
Tidigare hade en gammal korpsal
gått omkring i gårdarna och under-
visat. Inne från mot slutet av 1800-
talet följde lagen om ordnad skolgång
än eftertryckas. I min barndom undervisades
barnen mest i biblisk historia och katekes
den senare skulle vi lära nautika. Det
var ovanligt att någon gick över till
högre skola. Nu och annan söker till
seminarium. För ungefär 50 år sedan
tog den förste från den här kullen stu-
denten.

Man gick allmänt i kyrkan om
söndagarna; det arbetade man så mycket
om möjligt. Hvar för hvar upphörde
för omkring 40 år sedan.

Av väckelse rörelserna har evangeliska

Fosterlundsstiftelsen spelar den största
rollen, därnäst kommer nog Pingoivärdens.

Under första världskriget tjänade
lantbrukarna mycket pengar; de äga medförde
hög levnadsstandard och de blev mera
socialt medvetna. De följde snart på alla
något dörrar med pengarna. Men
reparerade sina bostäder och köptade
lite nya möbler men det mesta sålles
in på banken. Det senare världsk-
riget var sämre för lantbrukarna. De
kom prisstopp, restriktioner och reglerade
priser. Men fröodlingen, speciellt olje-
växterna gav god förtjänt.

Nu för lantbrukets mycket god är
år 1870-71, fransk-tyska krigets år.
Spannmålspriserna var mycket höga då.

ACC. N:R M. 10951:62.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Laga skifte in fördes här omkring 1813. Det finns inga skiftade byar här i hälsen.

Före skiftet bröts byastamma. Folk bildades med byarna, som nu finns på museet i Simrishamn.

En fjär. och en - kökshäring bildades här ungefär 1902.

Det fanns inga jordbruksmaskiner i min ungdom. I början av 1890-talet kom slätmaskin och sjöarvläggare i bruk. Jag köpte år 1902 den första sjöarv läggaren här i hälsen. Jag hade sett illustration av den och läst om den i en tidning.

Beivring började här på 90-talet. På 1860-talet började min farbror med dikning som den fördes här i hälsen.

ACC. N:R M.10951:63.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Lövång har inte funnits här.

När jag var barn odlade folk gjästr
linn och vävde kläder gjästra.

De småindustrierna fanns här en
skomakare, en snickare och en snickare.

Många reste på 1880-90-talet till
Amerika för att tjäna pengar. De var
svåra för barnen.

Folk hade lite komposter för och var
naturligtvis mera sparsamma om det
gällde de båda. På 1870-80-talet betalades
tjänarna med både kläder och ~~mat~~
kompost-betalning.

Den första Kaudels-boden här öpp-
nades av Johanna Lund omkring
1870.

Lärhus klädda med träder utifrån
var det vanligaste. Alla hus var träskä med

kalkmörk. Husen sakade grund; de
rostes över stora stenar, som placerades
på marken. Man målade fönster löter
och dörrar, mera sällan hela huset.

Invändigt var väggarna kalkade; ta-
petet kom inte i bruk förrän cirka
1880-talet. Jag minns huset här med
lertegel, som var täckta av gräs och
en, men det var undantagsfall. Det
var vanligt med trädgolv i min barndom.
För fönstren hade man vanligen en
smal byggnads upphävs och träskärmar
nerifrån.

Ästborna vid alltid långa väggar-
na för. Vi hade väggfästa bänkar och
därmed en gässa bänk. I köket öppna
dörrar fanns en tre för för köket eller
gröjan. Från denna öppis skades utläggaren

inne i stugan. I minn hem fick vi
kötsopis omkring 1880.

Väl en sådes i sin gård min på borden
och vi åt med barnskedlar. Ett krus med
dricka fanns alltid på borden. Ur det
drack alla.

Gångarna var måla och obehärrade
allt färdig på. Var och en hade sin väg-
skytte all sköta. I min barndom talade
de gamle om bolstarvagnar, men själv
minns jag bara fjäddervagnar.

På vägen jag kan minnas bar vi
bäst lysad allhandla i minn hem.
I minn hem köptes ganska mycket
bröd, men det var nog rätt brantligt.

Min kalas bade gåsarna alltid
färing med sig, oftast bestod det i socker-
kakor. Bruna böror med flöke ansågs

som fin kalasmat.

Jordfästningen ägde nästan alltid rum vid graven.

På vinklagarna fylldes kyrkan av folk såväl gamla som unga.

En för är för lantbruket var 1870-71, på grund av fransk-tyska kriget.

Första världskriget var det goda tiden för bönderna. De skaffade bil eller byggde en vagnhus och köpte nya möbler. Öreskandets lidande denna höghöjningen till att nämligen börja lantbrukarnas lönedsriktighet.

ACC. N:R M. 10951:67.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Laga skifte började införas här 1812
men var färdigt 1814-15. Av de 33
gårdarna, som Gislör på den tiden hade
och som var placerade i en rundel,
flyttades alla ut omkring i skogen.
I början var denna flyttning illa om-
tyckt; bönderna ville inte flytta från
sina grannar. Trots detta kunde Gislör
när man nu skulle bo så långt från
varandra. Men det var bara övergångs-
perioden, som var över, för efter en
tid insåg bönderna att den nya ordningen
var bättre.

Bjäsåmman hade vi i Gislör tre
omkring sekelskiftet. Bönderna hade då
en samfundad mark på 14 tunnland,
som den 1:a maj på Bjäsåmman
skulle ses över. Den dagen var det

kalas, man är stekt ägg och fläsk och
så drack man "mall i benen". Vi är bl.
kraftig. Efter att byarna man har upp-
hört deras bonderna nu om att vara
ordförande och ha hand om räken-
skaperna för den gemensamma
"bärsången". Byahornet finns på museet
i Simrishamn. Det användes att kalla
ihop folk till mötesning ända till år
1903. Men när det hölls ännu
att mötesningsslag upplöstes sedan
att lida med byahornet. Ungefär sam-
tidigt med att byalaget förtrann hölls
i stället några andelsföreningar, år 1902
fick vi fiskförening och år 1908 fjär-
förening. Båda finns kvar än.

Nya jordbruksredskap började
införas omkring och skifter. "Hästarevan",

En järnsläggare köptes 1894 av Olof
Andersson i Gislöv. Han hade set-
ten på lantbruksnötet i Smedstorp
1893. Den första järnsläggaren här
i trakten köptes 1902 av Johan Glig-
berg. Han behövde den för jämte sin
egen gård arrenderade han ännu en.
Vad värflyden beträffar är cirkulationen
stora i stor sen oförändrad förutom att
ätern nu inte ligger i träda som den
för gjorde varit 8:e år och så har socker-
betsodlingen tillkommit, 1895. För odlades
mera råg och mindre vete.

I minnen av förra seklet var ångarna
areal betydligt större i förhållande till återn
än nu. Men när byarna tog slottet
1864 flyttade en del danska bönder till
Skåne och köpte gårdar och gods. De var

vana hemmigan att dika upp sina ägar
och exemplar följdes snart av de skänkska
bönderna. Der var också flera lantbrukare
som började med egna mejerier på gårdar-
na. Den friste, som både de var lantbrukare
och lantbrukare, som arrenderade lantbrukare-
hus. Även dessa exempel minade av sig
och de uppstod små mejerier runt om
på gårdarna. Sedan byggdes Tommarps
Andelmejeri 1891 och Lennis Mejeri 1894.

Vägen förång bar aldrig funnits här,
men de o.k. olonsvinen grides upp
till skogarna när bohem gällt sina
ollon. Men denna och sluisade kring
skulskifte.

Sluisen av 1890-talet dog hem-
slöjden automatiskt bort då de blev
billigare med industri-varer.

Den första handelsboden kom nog redan på 1850-talet och upprättades av torped Sjöstedt. Här köpte man de vanligaste livsfrödotheterna och från tillamporna. På 1880-talet upprättade Hanna Ung en mera välortad handelsbod. Här fanns kaffe, socker, såpa, vasa, smör och tobak.

Många reste till Amerika på 1880-90-talet; de flesta ville tjäna pengar där. När de kom tillbaka på 90-talet blev det samma tiden i Amerika och bättna i Sverige då emigrationen stannade upp. Men sedan var det industri som trängde många folk från jordbruket.

Man var mer aktiv om sina pengar än nu. På 1890-talet tjänade

En jungfru 40 kr. om året, resten av
hennes lön miggick in i natura och be-
stod av en frikläde, en "frikla" samt
en skilpand "strumpeto". Redan
vid sekelskiftet hade natura be-
talningen helt upphört här.

Den äldre möbleringsplanen
bjöds bjöds nog redan friandras då-
gårdarna fjärrades ut. Då låg många
t. ex. ha döpar himlasängen. I
min barndom hade vi bergslvs täckta
med bord, mattor frihorn inlä. Ta-
petet blev mer vanliga frian på
1890-talet. Vår bostads hus bestod
huvudsakligen av en stor "stua" vid
långbänken i en bänka av rummet
stod en stor svart bord. Alla åt,
vistades och sov i stuan. Här fanns sängen,

"gäsbänk" kachelugn med kachelugns-
bänk och ett skåp.

I boghuset förvarades matvaror;
bland annat piggen där. I kammarsen
nutt enot boghuset fanns en byrå
och ett bord. Kistor och skåp fanns
i "kissahuset".

Skat i början av 1900-talet
började affärsmöblerna komma. Den
fröde möbelhandlaren i Småstaden
Vilhelm Russel och började sin affär
1906. Dessutom fanns det möbel-
snickare på landet.

Men även farfar minns jag, att de
både köp- gardiner och nedanför dessa
en trägallerier. Nu del aprikade bara
ett bygghjula för fönstret på kvällen, och
tog bort det på morgonen.

I min barndom lagades maten i
kitchen som stod på en kofotkrig i
den öppna spisen. Kåkspis fick vi
1896.

Maten serverades för oss i en järn
gärdare. Man åt med bordskedlar.
Fru och pojatis var vanlig fröla likaså
rägnmjölsgröt som alltid koktes för oss
olika gånger. På 1890-talet fick vi
bertallrikar, desprinnan både vi baf
frätallrikar. Rung skelshigler kom
så porlins tallrikar i bruk.

Raffe däckning började bli vanlig
på 1890-talet, men drack endast vid
festliga tillfällen.

Bombisbarns - blodet kom
ut två dagar i veckan och man slog
sig oftast ihop några familjer om en fdung

ACC. N:R M.10951:75.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Länsmakarna hade goda tider under
första världskriget och bonadssjändanden
höjdes nog avsevärt. De goda tiderna
varade ända till 1929.

I min ungdom lede vi byaramma
här i Tommarp. Byahornen sammankallade
karlarna till rådmannen.

I början av 1900-talet bildades
en tröskförening och en fjärförening här.

Fjälvarläggare ~~var~~ i bruk här för
äri jag var ntt och fjärvade. Det var
omkring 1880. Några år senare började
de stora gårdarna med fjälvbräddare och
småbruker följa snara exempel.

Locherbetsodlingen började här när
jag var ungefär 20 år gammal, alltså
omkring 1885.

Mycket äng har redan min ung-
dom dikrats upp och odlats.

Löväng fanns inte alldeles i byns
närhet. Men gräsarna släpptes upp i
skogarna för att äta ollen.

Vi bar bari ganska mycket hem-
slöjd här i trakten. Kvinnorna knöt
dukar, värde och knypplade till fristälj-
ning. Det fanns också några skickliga
träsommakare. Men hemslöjden dog ut
kring sekelskiftet då den inte längre
kunde konkurrera med industri-varorna.

På 1880-90 talet revie många
till Amerika för att tjäna pengar. Det
 betydde inte så mycket för det fanns
tillräckligt med folk till arbete hemma.
Emigrationen upphörde då Amerika
stängde för utlänningar.

Jag minns att vi unga var mycket
sparsamma med våra kontanter. Men
när man som jag hade 20 kr. om året
fröstod man kanske pengarnas värde. Detta
var min kontantbetalning på min första

plats omkring 1880. Dessutom hade jag
naturlig betäckning som ruggades av kläder
från ungefär 10 kr. om året. Naturlig betäck-
ningen upphörde successivt för att vi på
det nya ärendet alldeles försvann.

Den förra handelsboden ägades
både 1875-76 av en som hette Kappelin.
Den medförde inga ändrade förändringar
för han sålde bara de allra vanligaste
och nödvändiga matvaror. Om man
ville ha något mera lyxbetonat fick man
resa in till Skäringshamnen.

Sturen var låg och hade
allmän betäckning. Innerväggarna var
vitkalkade, golvet var ~~starkt~~ täckt med
sand från källan och snoris vid festliga
tillfällen. Köbleringen var förtig,
särskilt under jag gästbänken.

I min barndom började man med tapeter. De flesta hade kappgardiner. I min hem fick vi köksstus omkring 1880. När jag var liten åt vi med herreshedarn och karlarna hade sin kuis i bället eller i fickan. Prilbräderna var vanliga då. När jag kom ut och tjänade vid 15 års ålder började man använda berättelser och man.

Bägarna var smala och muss-
skåpa för i tiden.

Lillea varade ett par dagar i min ungdom. Gästerna hade förning med sig, biseri risengröt och en kopp smör. Ibland hade de bönor med sig.

Ungdomens nöjen var betydligt
enklare för. Då före kom aldrig annat än dans på lögen.

På lördag följde vi till
barnskolan. Det var i regel flera
familjer som höll i skolan.

Plus lördag man är borta från kyrkan
var det självklart att alla skulle dit på
söndagen. Då var det inget stort
arbete.

Plus för barnen tog det omkring sek-
shuset.

Barnen köptes i regel i kyrkan,
men på vintern ofta i skolan för att
slippa det.

Enda begravning mitt i klockaren
vid kyrkogårdsgården och så
den hade vi även. De man som
följde till minnen på kyrkan och kyrkan
lade på krusarna.

Vår jag var ung frihorn bya-
stämman i Karlaby. Då budades folk
med en byhorn. De budades också
med denna till snöskorring.

Någon fjärfiering hade vi inte
men vi gick till Karlabygärdens "till
tills."

I min barndom hade vi trä-
ar, klösa av järn och pigga trökor.
Gjordebruket för bäddning var
bär i trakten omkring Schibsigle.
Jag tror att det var jämt år 1900
som Jeppe Nilsson som hade en
gård mellan Tommarp och Karla-
by skaffade den första slävi-
maskinen. Den första trökor-
ägdes av John Samuelson i Simris-
hamn.

Omkring 1888-90 började man med
deltagande här.

Det fanns ingen lördag här,
men bönderna skickade sina "ollon-
svin" till Kromorall.

Angarealen var betydligt större
i denna ungdom än nu.

För värde man gjorde till eget
bruk och tillverkade sina egna stäbbar
och träskedar. Det fanns ju odla-
rener, som tillverkade träskedar,
som de sålde på marknader och både
där och andra på kommersiella. Men
det tog slut då industrin kom i gång
och ledde till på 1920-30-talet bara
bror som biverksamhet uppe i skogarna
i St. Hof - trakten.

Någon reste till Amerika

gå 1880-90-talen då tiderna var
så dåliga här hemma. När så arbets-
möjligheterna förbättrades i Sverige upp-
böde emigrationen. Det betydde inte
så mycket att folk emigrerade för
Sverige hade arbetskräfta nog just då.
Derför gällde i synnerhet jordbruk.

I min ungdom fick man mest
konstant-betaling men det ökades
nå med lite kläder och nån par
strumpor.

Vi hade ingen handelsbod här
när jag var barn. Vi handlade hos
Andersson i Gladösk, som upprättade
vår handelsbod där omkring 1890.

Huset var av ler och hade
balkbänk och inne i stugan det golv.
I "folkastugan" fanns det långa vägg-

Jasja bänkar. Omkring 1890 började möbleringsplanen ändras. Den räs enli gaste för ändringen var att möblerna inte längre stod ni med någgarna ni an flyttades ni i rummet.

Vi hade hemma gjorda lakan som var grova som hästfäcke. Gardina fanns inte; vi hade "pinna gjalorier" för fönstren.

I min barndom hade vi gitarerna inne i stugan.

Någon social skillnad mellan arbetarna på gården och husbonde-
folket märktes aldrig för. Man arbetade och festade i hop som
lite ställda.

Vår säden var bergad hade

i stori börsagille. I oktober var
det tjänarnas stora marknad "Mittels
marknad".

Julem fricoricks av stora
förberedelser, slakt, bakning m. m.
Julgran och julkappar frickom
inte alla i min barndom. Man
pyntade stugans golv med euk-
lus.

Folkskolan var nog stängare
från än nu. Vi var fyra klasser i
samma sal. Vågra fick över
till "rektors skolan" i Simrisbarnen.
Alla de som ville bli lärare eller
präster.

Alla gick i kyrkan på
söndagarna.

På husfridagen frivider vi

ACC. N:R M. 10951:86.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

i köchen.

Ungdomens enda nöjen
från var dags gåt lögen.

Bäddelsersiderna har inte
spelar någon betydande roll här.

Laga skriftle in födes här på 1880-
talet. Det finns inga skriftade byar
här omkring. Byarämman fanns det i
min ungdom. Byalaget samledes då
när bya föjden, eller äldre mans kallades
han om, tyckte att det fanns något
som borde bestämmas av byalaget. Så
småningom upplöstes byalaget automatiskt
efter skriftle när man inte längre hade
så många gemensamma intressen att
beakta. I början av 1900-talet er-
sattes det i sin mån av en trosk-
förening och för 15 år sedan bildades
en fide förening. Jag minns att i både träplog
när jag var liten. I min barndom hade man
allmänna rådsavläggare. I början av
1890-talet började på de större gårdar-
na skoppar bjälsbildare och snart

ACC. N:R M. 10951:88.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Följde även små bukter & enabler.

Både följden har friändas någor.
I min ungdom leade vi öppen träde. Ökern
jorden indelad i små fall. Vi sådde
inte så mycket vete som nu. På
1880 - talen bara föderbeten men så i
början av 1890 - talen kom vorkerbets -
odlingen i gång.

Före fanns det betydligt mera
äng än nu. På 1880 - talen bröjades
man dikta nytt och odla ängsmarkerna.
I min ungdom leade man koräng i
skogarna vid byllebo.

Gästgivarestugans fören här
här för ungefär 20 år sedan.

Omkring 1887 - 88 reste många
härifrån till Amerika. Det var dåliga
tider här och det ansågs ha dåliga.

I min ungdom fick man både koniamt- och natura-betalning. De som både sål och betalade allt i koniamter. För en jordbruksarbetare var lönelönen 50 öre, och då var man helt enkelt tvungen att vara rädd om sina pengar.

Det fanns några små handlare här i min barndom, men när järnvägen byggdes 1883 kom det en större handelsaffär med flera varor.

Pluren var låga, av lera och hade i allmänhet balkar. Golvet var täckt med sand och lera. Köbberingen i "stnan" var enkel. Långa väggarna hade vi några fästa bänkar. Långa bänken som hade på höj platser. Så hade vi en 3 alnar långt basen bänk. Gåsbänk fanns också i stnan.

Vi hade också en kakelugnsbänk med
långhalen och torostö. Den var en
aroundsvänd varm liggplats.

I början av 1890-talet kom det
nya möbler. Den första nyheten var
en riktig "sittbänk" med ryggstöd.
Både vi på det nya och de följande så
nyheterna slog i slag. Samtidigt
frändrades möbleringsplanen för de
nya möblerna som kom, bekräftade vi
inte placeras länge väggarna utan
flyttades ut i rummet.

Alla är nu samma mått, så
som stod vi på bordet. Hornskedar och
billskedar varus jag från min barn-
dom.

I slutet av 1880-talet började
man använda tegel till husen och då

blev ombyggnader och tillbyggnader
ganska vanliga.

När jag växte upp målade man
i allmänhet husen bruna. Röda men
en del kalkade dem.

Bågarna var för smala och
besvärliga att färdas på. Varje lant-
brukare hade ett väghjul i proportion
sin sämre ställes storlek, att hålla i
ordning.

Bågnarna hade för inga rullar
om hjulen. Efter bilstervagnen kom
fräddervagnen omkring 1880.

Ungdomen dansade på lögen.
Vi hade stora brudegillan och bröda-
gillan. Före måltiderna bestod oftast
av risengröt, bruna bönor och svishon-
soppa. Vi bröllop varade i regel

3-4 dagar. Barnen döptes oftast i kyrkan.

Slutförhören hölls för på olika ställen. Senare blev det i en gemensam samlingsaal.

Jordfästningen ägde rum intill graven. Klosteren bjög den döde till graven. Gästerna stödde rum på kistan och de lade också ner krusarna.

I skolan var katekesen och psalmboken det viktigaste.

På söndagarna gick alla i kyrkan.

Man bör allmänt lysa Alltånda men var oftast 3-4 familjer om samma tidning.

Det har inte varit några böjkonjunkturer att tala om i samband

ACC. N:R M. 10951:93.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

med de bra världskrigen. Nu del
bönder fick det bra men efter 1:a
världskriget var lantbrukets produkter
relativt billiga, så det var nog
ingen som kunde skapa sig så
mycket pengar då.